

Angelita Escolí Nos

EL LLANTERNER I EL QUINCALLER

Temps enrere, quan les possibilitats econòmiques no eren tan folgades, si s'espallava una peça de casa feta de terrissa, com un cossi, un cànter o un gibrell, fins i tot cassoles i pitxers, estris fràgils que sovint s'esmicolaven o badaven a causa d'un colp, calia recompondre'ls. Aleshores s'encarregava d'aquesta tasca un professional, generalment ambulat: el llanterner.

Passava pels carrers i masos cridant per a fer-se notar: "Dones, s'arreglens paraigües i gibrells".

No tenien un lloc fixe per a treballar i desenvolupava la seua feina al carrer, seient a la vorera de la casa de la mestressa que havia reclamat el seu bon fer. Dels cornitxols que portava al muscle, treia les ferramentes escaients i les escampava al seu costat. Si feia mal temps, la dona el deixava treballar dins de casa.

Estes persones que prestaven un bon servei a les famílies, han estat jubilats per l'aparició del plàstic, a mitjans del segle XX, que fa decaure l'ús tant de la terrissa com del vidre. En arraconar els atuells d'argila, s'acava l'ofici d'adobacossis i gibrells, encara que a les cuines s'usen cassoles de terrissa, tan necessàries per aconseguir traure el sabor tradicional als aliments.

A hores d'ara, si es trenca una cassola, surt més a compte comprar-ne una de nova que fer-la reparar, com passa també amb altres aparells d'ús quotidià.

Estos professionals també eren especialistes en reparar la tela dels paraigües, canviar barnilles o recomposar el seu automatismo. Certament era un ofici posat al servei de la llar i de les famílies.

Per les nostres contrades estes persones s'anomenaven també quincallers, mot que significa fabricant o venedor de bagatel·la, és a dir, joguines i joies de poc preu. També compren els conjunts d'objectes de metall, ferreteria, panys i claus.

Els quincallers feien treballs de llautó, de tant en tant de bronze, amb el procediment de la fusió i la forja, especialment l'estampació i l'embotit.

CONVERSANT AMB ROSA VILLALBA VERDIEL

A les Coves, la persona que millor coneix els secrets d'este ofici, perquè fa un grapat d'anys que la seua família l'ha exercit, és Rosa Villalba. Parlo amb ella per a notificar-li el meu interès vers esta professió i sense dubtar-ho es presta amablement a donar-me tota la informació que necessito. Ens reunim a sa casa, assegudes a la taula. Conversem i ens acompanyen alguns dels seus familiars, però està clar que Rosa és la que més sap del tema.

Va desgranant records de la seua vida on s'evoquen persones molt estimades. Sense apartar els seus ulls de

mí, visiblement emocionada i contenta, em fa saber d'este i també d'altres oficis familiars força apreciats per ella, la seua cara ho manifesta. Tots els presents perdem la noció del temps i jo em promet escriure la narració de tots ells, a fi de publicar-la al Tossal Gros en successius lliuraments.

_Rosa, vosté ha viscut esta professió. Què recorda?

_Tot ho recorde. Mon pare era molt manyós, quan no feiem fires, a casa preparava el muntatge de garbells i cedazos de tamanys diferents per a netejar diversos tipus de llegums. Feiem de llanterners.

-On s'aprenia la professió?

_Els pares ho transmetien als fills.

-De la seua família qui exercia esta feina?

-L'ofici ja el veia fer als iaïos, pares i germà. Tots eren molt traçats.

-Calia tenir destresa manual per a compondre les peces espallades?

-Sí, tothom no servia. El pare, el sogre i el meu germà eren bons artesans.

-Quines ferramentes usaven per arreglar la terrissa badada?

-S'auxiliaven amb instruments senzills. Per a fer els forats tenien un trepant manual. A la punta es posava una broca

2.- Mas d'Albert: a la izquierda, sola, Joaquina del Rano, arriba Teodosio y Juan el Canquiller, izquierda Paquita mas del Mosquerí, Angelina la Trulletera, Rosita la Canquillera, abuelo Traiga, Pepe la Mosquera y Paco del Mas del Fus.